

28. 6. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Politici poslechněte ombudsmana

Jako učitel správního práva, mj. jako autor pravidelně zpracovávající kapitolu správa na úseku zaměstnanosti do skript brněnské právnické fakulty zastávám velice negativní názor na tzv. práci na černo. Samozřejmě tento názor nemám jen já, ale i většina odborné veřejnosti. Připomeňme si, že prací na černo dochází k velkým daňovým únikům, dále pak únikům na pojistném, z pohledu „zaměstnanec“ je silnou nevýhodou, že po pracovním úrazu nemá mj. nárok na nemocenskou či invalidní důchod, dále mu nevzniká oprávnění na starobní důchod etc. Stranou teď ponechávám, zda je daňové zatížení v Česku (a EU vůbec) přiměřené, to je námět na jiný článek, a navíc spíše z textového editoru ekonoma, nicméně varovně zvedám prst, aby se s ním bojovalo ve formě nelegální práce.

Proto přirozeně plně podporuji boj proti tzv. práci na černo, nicméně mám závažnou výhradu k projektu „Docházka nezaměstnaných - DONEZ“. Připomeňme si, že DONEZ má sloužit jako kontrolní mechanismus Úřadu práce ČR pro vybrané uchazeče o zaměstnání, kteří mají povinnost dostavit se na kontaktní místo Czech POINT. Čtenář si možná pomyslí, proboha proč? Co autorovi na věci vadí? Jen ať se nezaměstnaní pěkně zvednou a zajdou se nahlásit kupříkladu na poštu vybavenou Czech POINTem, vždyť mají času a energie habaděj.

Jak jsem naznačil výše, s bojem proti nelegální práci problém nemám, zádrhel ovšem vidím v jeho dnešním provedení. A to především z právního hlediska.

Stejně jako Veřejný ochránce práv^[1] zastávám silný názor, že zařazením uchazeče o zaměstnání do tzv. systému DONEZ česká veřejná správa, zde konkrétně Úřad práce ČR překračuje rámec své zákonné pravomoci. Jinak řečeno, veřejná pravomoc je zde autoritativně vykonávána mimo zákonné meze. Což pokládáme v demokratickém právním státě za nepřijatelné.

Mám za to, opět stejně jako úřad ochránce Pavla Varvařovského, že k naplnění legality požadavku - dostavovat se na kontaktní místo veřejné správy - je nutné, v souladu s dnešním právním stavem, splnit řádně podmínku, že by na zmíněných kontaktních místech veřejné správy musela rovněž probíhat činnost související se zprostředkováním zaměstnání. Což se dnes nikterak neděje. Nezaměstnaný se tam jen zapíše a shledáním práce mu nikdo na Czech Pointu reálně nepomáhá.

Nadto není ani úplně jasný právní důvod zavedení systému DONEZ.

Udává se, že smyslem DONEZ je předcházení nelegálnímu zaměstnávání, tedy jakási preventivní funkce. Pozor, ta však mezi zákonem stanovené pravomoci Úřadu práce ČR ex lege nenáleží. Pro informační komplexnost dodejme, že kontrolu nelegálního zaměstnávání ze zákona vykonávají od 1.ledna 2012 orgány inspekce práce, nikoliv úřady práce. Je pravda, že laické veřejnosti oba citované orgány splývají, nicméně jde o veřejnoprávní orgány odlišné.

V právním státu vždy platilo, že orgány veřejné správy jako nositelé veřejné moci musí jednat jen v mezích zákonů a k jejich provedení - tzv. zásada legality. Mám za to, že projekt DONEZ ji částečně porušuje, byť možná veden dobrými úmysly.

O tom, že se zde jedná o pochybení veřejné správy zásadní, nikoliv tedy jen o nějaké akademické

mudrování, mj. svědčí fakt, že bylo důrazně konstatováno i v rámci tzv. Informace o činnosti podávané Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR veřejným ochráncem práv za první čtvrtletí roku 2012 (tzv. povinná ombudsmanská zpráva) .[2]

Proto mi nezbývá než závěrem stručně avšak rázně konstatovat - neberme poznatky a doporučení Veřejného ochránce práv na lehkou váhu, a to nejen v sektoru správy na úseku zaměstnanosti.

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.,
odborný asistent na PF MU v Brně
právník a publicista

[1] Připomeňme, že postavení VOP je upraveno především v zákoně č. [349/1999](#) Sb., Veřejný ochránce práv ex lege působí zejména k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod. Ochránce též provádí systematické návštěvy míst, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí nebo v důsledku závislosti na poskytované péči, s cílem posílit ochranu těchto osob před mučením, krutým, nelidským, ponižujícím zacházením nebo trestáním a jiným špatným zacházením.

[2] Viz ustanov. § 24 zákona č. [349/1999](#) Sb.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)